

Arbejdsgag, f. Eks. en Malersvend, hvis han er Strejkebryder, dømmes som en daarlig Kammerat og sættes udenfor Faget. Man behøver ikke derfor at slaa ham op i „Social-Demokraten“ som en Mand, der skal jages, saa man gør det umuligt for ham at faa en Stilling i et andet Fag. Det synes mig for infamt. Selv i Middelalderen var der visse Fristeder, i Kirkerne, hvor man kunde ty hen, selv om man havde begaaet Mord. Jeg forstaar altsaa, at Arbejdernes Klassejustits til en vis Grad er nødvendig, men den behøver ikke at antage saa oprørende Former, som den i Virkeligheden gør.

Men quand même, trods alt, forekommer det mig, at de gode Sider ved Fagforeningerne, deres samfundsmæssige Værdier, ere større end de daarlige Sider. Jeg vil altid modsætte mig, at Fagforeningerne komme til at regere Samfundet alene, fordi de ikke magte det, dertil ere de for snævre baade i Form og Personer, man bør heller aldrig tillade dem at gøre Forsøg paa at blive, hvad de gerne ville være, en Stat i Staten. Jeg staar overfor Fagforeningerne i Virkeligheden som overfor den almindelige Valgret. Den er meget god og effektiv til at beskytte Underklassen, men den er meget svag og meget daarlig til positivt at styre Landet og føre det frem. Ligesaa med Fagforeningerne. De ere uendelig gode til at beskytte Arbejderne, men til at tage Ledelsen og Styrelsen mangle de alt for meget. Det er derfor ogsaa med Fagforeningerne som med den almindelige Valgret, de gøre først deres Nytte, naar de faa deres Korrektiv, den sideordnede Magt.

Fagforeningerne have jo skabt de kollektive Aftaler. Oprindelig var den kollektive Aftale for saa vidt ensidig, som det var Fagforeningerne, der prægede den. Den kollektive Aftale har den Fordel, at den sætter en ensartet Løn. Men nu maa man huske paa, at hvor man ikke har den kollektive Aftale, har man Sædvane, der sætter Lønnen. Ude paa Landet, hvor man ikke har Fagforeninger, har man dog nogenlunde en bestemt Løn, en sædvane-mæssig Løn. En Mand ved omtrent, hvad han maa give, det kan være lidt højere eller lidt lavere, alt eftersom Arbejdsstilbudet er lidt større eller lidt mindre. Den kollektive Aftale fik i Virkeligheden først sin store Betydning, da Arbejdsgiverforeningen blev dannet. Denne rummer nu omtrent $\frac{1}{10}$ af de 85,000 Mestre, der ere her i Landet. Men af disse 85,000 Mestre ere imidlertid kun de 40,000 Ar-

bejdsgivere. Man har altsaa organiseret $\frac{1}{5}$ af disse. Vi fik saa den store Lockout, der den Gang var nødvendig, bl. a. fordi man havde faaet denne Forening. Naar man har faaet et Sværd, skal det bruges. Dernæst ogsaa, fordi Arbejderne maatte lære Arbejdsgivernes Styrke at kende, og derved deres egen Begrænsning. Nu tror jeg, at Lockouten ikke gjorde den Ulykke, som man fra anden Side gerne vil mene, fordi vi alligevel havde faaet Arbejdsløshed paa Grund af den kommende Krise.

De Herrer ville erindre, at denne Lockout endte med et Nederlag for Arbejderne. Det skal siges ærligt, og det bør de Herrer selv erkende, det var et Nederlag for Arbejderne trods alle Udsmykninger. Det var saa voldsomt et Nederlag, at hvis Arbejdsgiverne havde ventet en halv eller en hel Maaned til, vilde de kunne have givet dette Nederlag et synligt Udtryk. Men her vil jeg gerne mindes vor tidligere Kollega her i Tinget, min tidligere Fører, N. Andersen fra Søholm. Som Arbejdsgiverforeningens Formand viste han en saadan Fasthed i Kampen, men ogsaa et saadant Maadehold i Freden, at Resultatet af Arbejdernes Nederlag blev, hvad jeg vil kalde Arbejdernes magna charta, deres Frihedsbrev. Jeg tror, at naar en Gang Niels Andersens Historie skal skrives, ville vi alle huske den Storhed, hvormed han benyttede sin Sejr til at gøre noget, som i Virkeligheden blev til Gavn for begge Parter, og jeg er ikke sikker paa, at Arbejdsgiverforeningen den Dag i Dag har lignende Mænd som gamle Niels Andersen.

Men ved Arbejdsgiverforeningen er ogsaa hele Kampmetoden her i Landet bleven ændret. Oprindelig førte Fagforeningerne deres Kampe mod den isolerede Mester, og undertiden kunde de ødelægge denne Mester. Svaret blev maaske allerede før 1897 Lockout i Faget. Arbejderne havde saa deres udvidede Strejke. Nu er denne udvidede Strejke slaaet ned, idet vi have faaet Stor-Lockouten, der, som vi have set i Sverige, kan udvikle sig til Stor-Strejke. Forskellen mellem Stor-Lockouten og Stor-Strejken er ikke saa stor, som det kan se ud til. Forskellen i Antallet af ikke-arbejdende er ikke mange Procent. Dette giver et ganske andet Billede af Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Fra at staa som de stærkeste ere Arbejderne derved i Virkeligheden komme til at staa som de svageste i Arbejdsstridigheder. Arbejdsgiverforeningen er